

Blok 1 – Client Server Interaction

Maaike van Putten
Software developer & trainer
www.brightboost.nl

Sessie 3: Van multi-page naar single page

AJAX, JSON, en DOM Manipulatie

Overview

HTTP & HTML
FORMS

State
management

AJAX &
refresh
components

PRG,
validation
& error
handling

Agenda van vandaag

- Het probleem: page refreshes
- HTTP request/response herhaling
- JavaScript in de browser
- AJAX: asynchrone communicatie
- JSON: data format
- Fetch API: requests maken
- Servlets die JSON teruggeven
- DOM manipulatie
- Component gedachte
- **Veel praktijk!**

Flash back (literally)

Laten we kijken naar de dag 2 app...

- Screen flitst wit bij elke actie
- Hele pagina wordt opnieuw geladen
- Langzaam (vooral bij slechte connectie)

Moderne web apps

Hoe voelt Gmail? Google Maps? Spotify?

Kenmerken:

- ✓ Geen pagina refreshes
- ✓ Instant feedback
- ✓ Smooth transitions
- ✓ Voelt als een desktop app

Hoe doen ze dat?

Browser --GET /step1--> Server

Browser <--HTML/CSS/JS-- Server (50kb)

Browser --POST data--> Server

Browser <--HTML/CSS/JS-- Server (50kb)

Browser --GET /step2--> Server

Browser <--HTML/CSS/JS-- Server (50kb)

Niet zo: HTTP cyclus - huidige situatie

Probleem is dat elke keer de hele pagina opnieuw laadt!

A woman with dark hair and glasses is shown from the side, looking down at a computer screen. She has her left hand resting against her chin in a contemplative pose. The background is a blurred indoor setting.

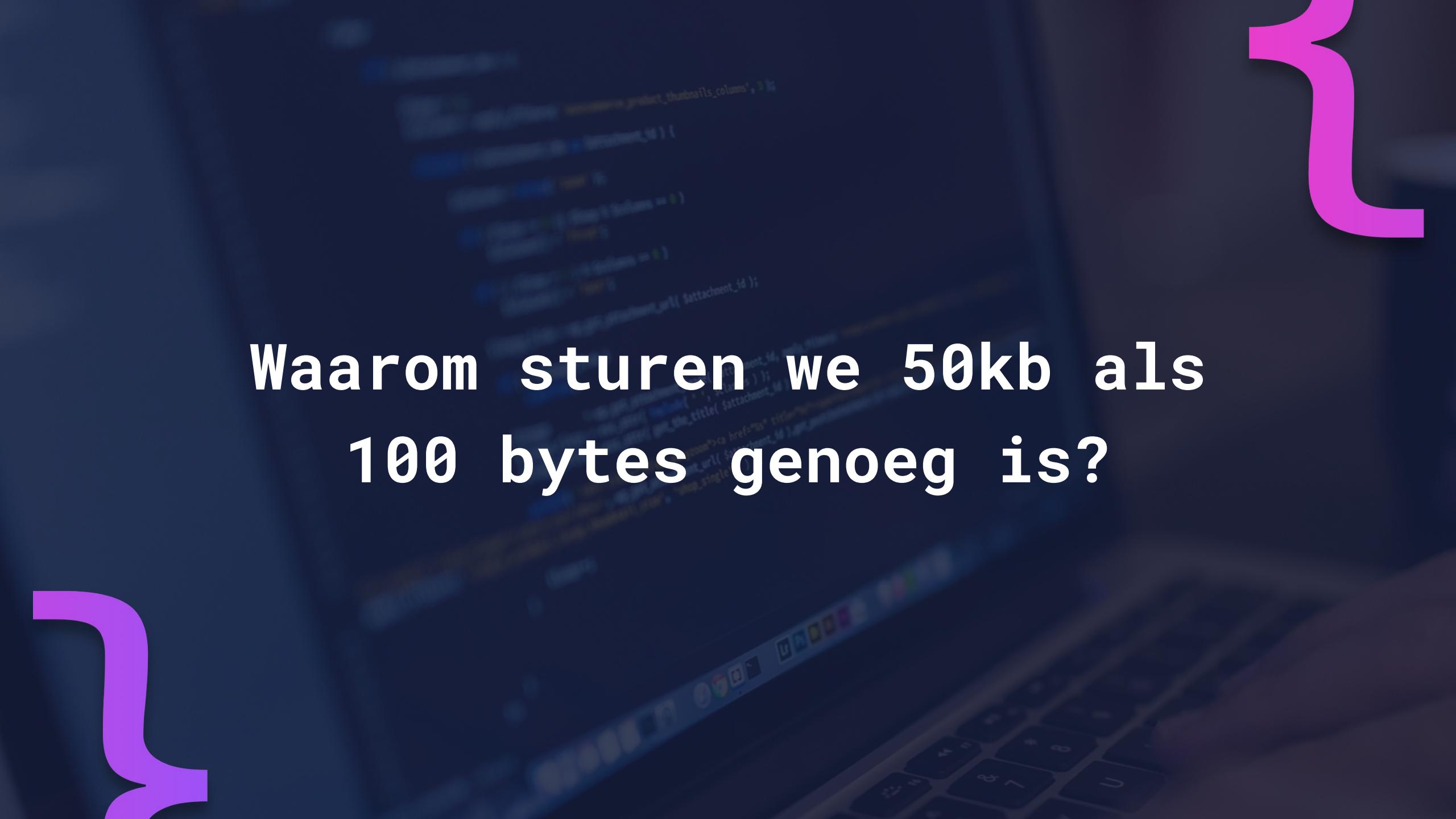
Bij elke request sturen we:

HTML (verandert niet)

CSS styling (verandert niet)

JavaScript code (verandert niet)

Alleen de data verandert!

Waarom sturen we 50kb als
100 bytes genoeg is?

Browser --GET /survey.html--> Server

Browser <--HTML/CSS/JS----- Server (1x, 50kb)

Browser --POST {name:"Jan"}--> Server

Browser <--{success:true}---- Server (100 bytes)

Browser --POST {city:"NY"}---> Server

Browser <--{success:true}---- Server (100 bytes)

De nieuwe aanpak

Oplossing: pagina 1x laden, daarna alleen data!

Web page ingrediënten

JavaScript draait in de browser en kan de pagina aanpassen!

HTML
Structuur

CSS
Uiterlijk

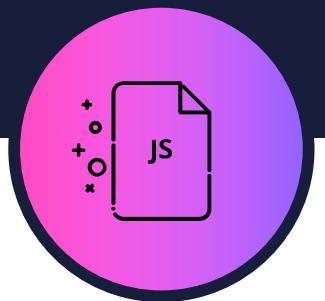

JavaScript
Gedrag

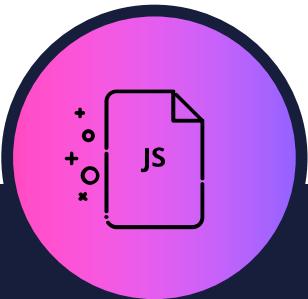
```
// Element ophalen  
document.getElementById("title");  
  
// Content aanpassen  
element.textContent = "Nieuwe tekst";  
  
// Style aanpassen  
element.style.backgroundColor = "red";
```

DOM - Document Object Model

JavaScript's representatie van de HTML pagina

DOM manipulatie patronen


```
// Element tonen/verbergen  
element.style.display = "block";  
element.style.display = "none";
```

```
// CSS class toevoegen/verwijderen  
element.classList.add("active");  
element.classList.remove("active");
```

```
// Content aanpassen  
element.textContent = "Nieuwe tekst";  
element.innerHTML = "<strong>HTML</strong>";
```

Demo

Editing websites using the console
and JS

Oefening

Doe de exercise 1 “DOM manipulation” uit het mini exercises document.

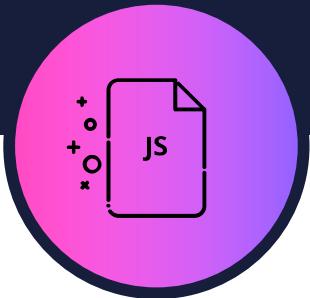
```
// Button click  
button.addEventListener("click", function () {  
  alert("Geklikt!");  
});
```

```
// Form submit  
form.addEventListener("submit", function (event) {  
  event.preventDefault(); // Stop normale submit!  
  // Doe iets anders...  
});
```

Event listeners

- JavaScript reageert op gebruikersacties

Belangrijk: preventDefault() stop normaal browsergedrag en dat hebben we meestal nodig bij submit!

Demo

beschrijving van demo

Oefening

Doe mini exercise 2 “Light bulb”

Project structuur


```
src/main/webapp/  
|   └── index.html  
|  
|   └── css/  
|       └── style.css  
└── js/ ← Hier komen je .js files!  
    └── survey.js
```

In HTML


```
<script src="/js/survey.js"></script>
```

Veelgemaakte fouten

Let op deze dingen!

- ✗ verkeerde path:
`<script src="survey.js">`
- ✓ Correcte path:
`<script src="/js/survey.js">`

- ✗ Vergeten leading slash (/)
- ✓ Altijd beginnen met /

Tip

Hard refresh met Ctrl+F5 (Windows) of Cmd+Shift+R (Mac)

Synchrone communicatie

De Ober Analogie: Restaurant **zonder** ober (oude manier)

Je loopt naar de keuken

Je wacht tot het eten
klaar is

Je loopt terug met
dienblad

Restaurant is opnieuw
ingericht en je moet
opnieuw gaan zitten!

Asynchrone communicatie

De Ober Analogie: Restaurant **met** ober (AJAX)

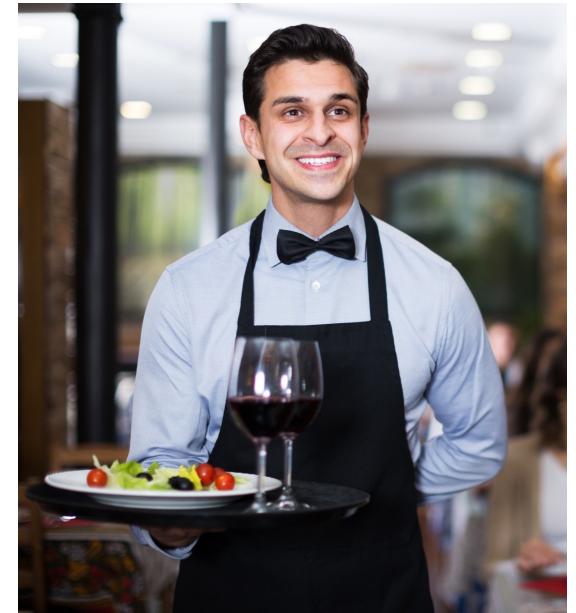
Je blijft zitten

De ober loopt naar de keuken

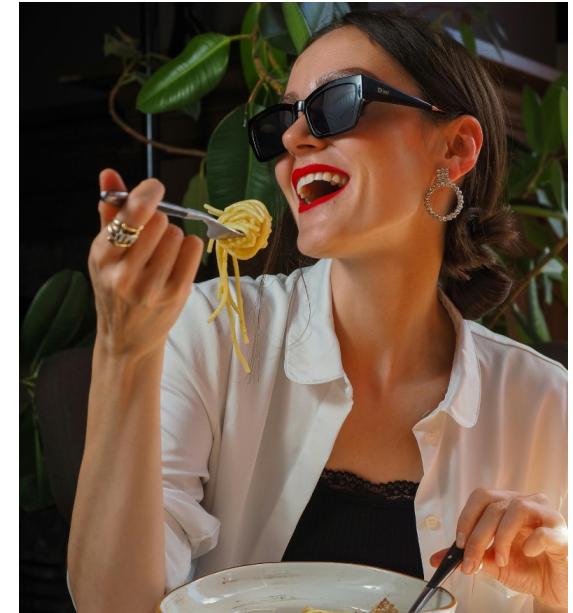
Jij kunt blijven praten,
drinken

Ober komt terug met eten

Asynchrone communicatie

De Ober Analogie: Restaurant **met** ober (AJAX)

De ober loopt naar de keuken

Jij kunt blijven praten,
drinken

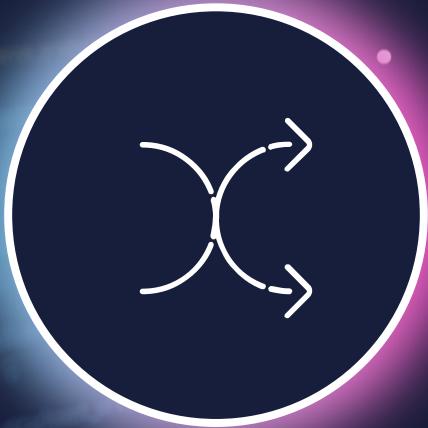
Ober komt terug met eten

Je bent nooit opgestaan!

Asynchronous

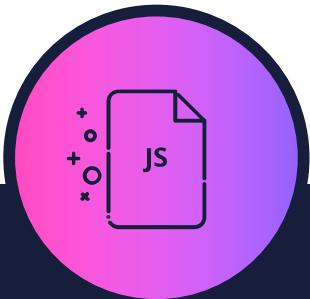
Je doet andere dingen tijdens het wachten

Synchronous vs Asynchronous

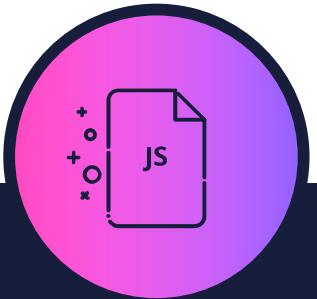
Code uitvoering

Synchronous (blocking)


```
console.log("1");
for (let i = 0; i < 1000000000; i++) {} // Wacht!
console.log("2");
// Output: 1, 2
```

Asynchronous (non-blocking)


```
console.log("1");
setTimeout(() => console.log("2"), 1000); // Wacht niet!
console.log("3");
// Output: 1, 3, 2
```

Wat is AJAX?

Asynchronous JavaScript And XML

Asynchronous: wacht niet op response

JavaScript: draait in browser

And

XML (tegenwoordig Meestal JSON!)

AJAX = requests versturen vanuit JavaScript
zonder page refresh

Waarom hebben we data format nodig?

Als we alleen data versturen, hoe ziet die eruit?

Optie 1: Plain text

"Jan, jan@email.com, Amsterdam"

Optie 2: XML

<user><name>Jan</name><city>Amsterdam</city></user>

Waarom hebben we data format nodig?

Als we alleen data versturen, hoe ziet die eruit?

Optie 1: Plain text

"Jan, jan@email.com"

Optie 2: XML

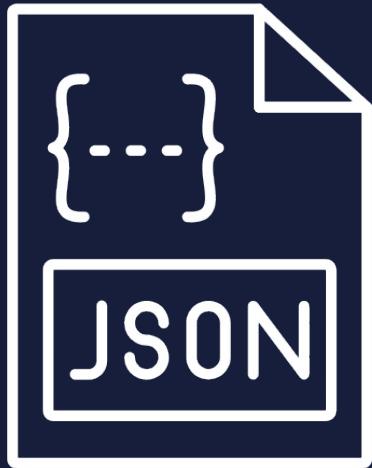
<user><name>Jan</name><email>...</email></user>

Optie 3: JSON

{"name": "Jan", "email": "jan@email.com"}

JSON

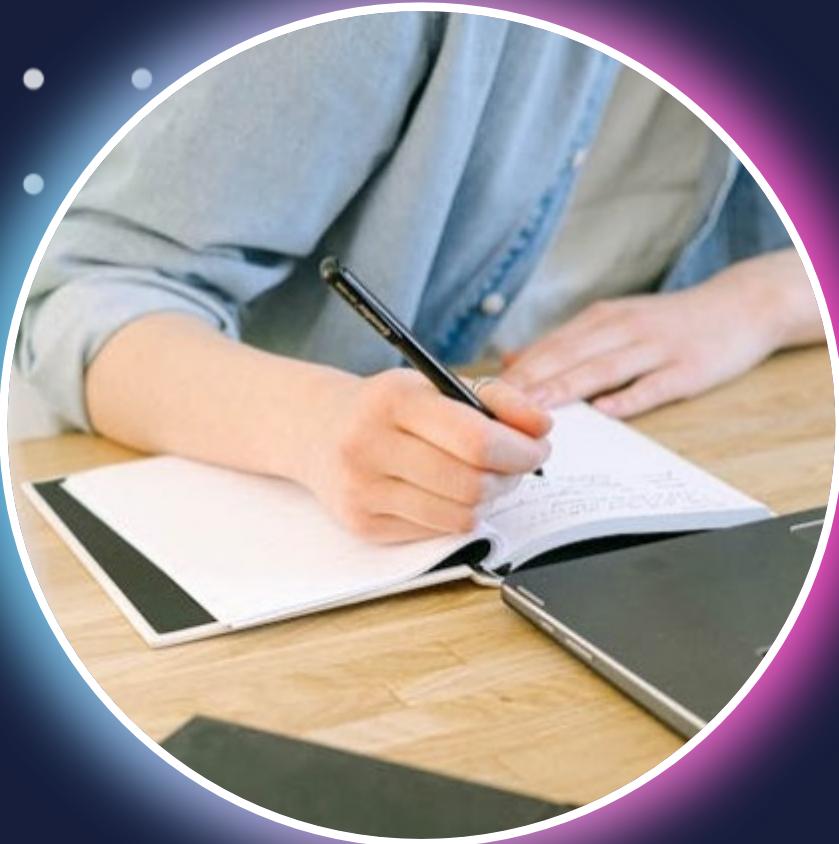
JavaScript Object Notation

JSON syntax


```
{  
  "key": "value",  
  "number": 42,  
  "boolean": true,  
  "array": [1, 2, 3],  
  "object": {  
    "nested": "value",  
    "nestedArray": [1, 2, 3]  
  },  
  "null": null  
}
```

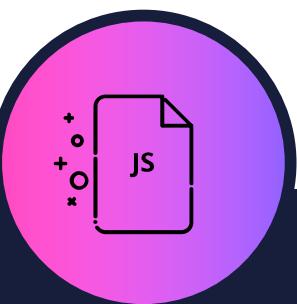
JSON regels

- ✓ Keys **altijd** tussen dubbele quotes: "**name**"
- ✓ Strings tussen dubbele quotes: "**jan**"
- ✓ Getallen zonder quotes: **42**
- ✓ Booleans: **true** of **false**
- ✓ Arrays: **[1, 2, 3]**
- ✓ Objects: **{"key", "value"}**

- ✗ Geen trailing comma's!
- ✗ Geen comments mogelijk
- ✗ Geen single quotes

Converteeren tussen JSON en JS


```
// JavaScript object to JSON string
let obj = { name: "Jan", age: 25 };
let json = JSON.stringify(obj);
// Result: '{"name":"Jan", "age":25}'
```

```
// JSON string to JavaScript object
let jsonString = '{"name":"Jan", "age":25}';
let obj2 = JSON.parse(jsonString);
// Result: {name: "Jan", age: 25}
```

AJAX requests maken

Oudere manier

XMLHttpRequest

Nieuw manier

Fetch API

Demo

XMLHttpRequest demo

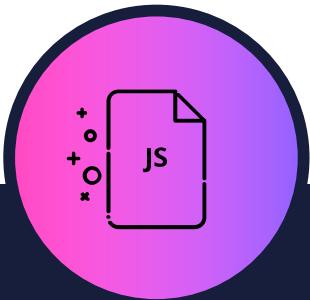

Oefening

Recepten pagina maken! Volg mini exercise 3

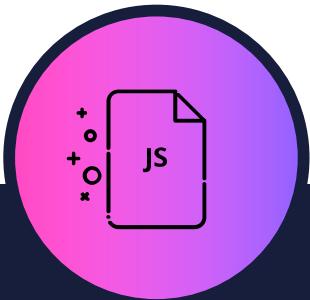

Fetch API

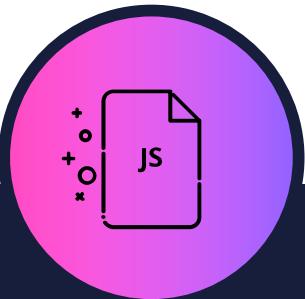
```
fetch("/api/data")
  .then((response) => response.json())
  .then((data) => {
    console.log(data);
  })
  .catch((error) => {
    console.error("Error:", error);
  });
}
```

Data ophalen van de server - GET request


```
fetch("/api/hello")
  .then((response) => response.json())
  .then((data) => {
    // Gebruik data hier
    console.log(data.message);
    document.getElementById("result").textContent = data.message;
  })
  .catch((error) => {
    console.error("Fout:", error);
  });
}
```

Data versturen naar de server - POST request


```
// FormData van een form element
let formData = new FormData(formElement);

fetch("/api/save", {
  method: "POST",
  body: formData,
})
  .then((response) => response.json())
  .then((data) => {
    if (data.success) {
      alert("Opgeslagen!");
    }
  })
  .catch((error) => console.error(error));
```

```
form.addEventListener("submit", function (event) {  
    event.preventDefault(); // Belangrijk!  
  
    // Nu doen we AJAX submit in plaats van normale submit  
    let formData = new FormData(form);  
    fetch("/api/save", {  
        method: "POST",  
        body: formData,  
    })  
        .then((response) => response.json())  
        .then((data) => console.log(data));  
});
```

Event PreventDefault

Stop normale form submit!

Zonder preventDefault: normale submit + page refresh!

Error handling

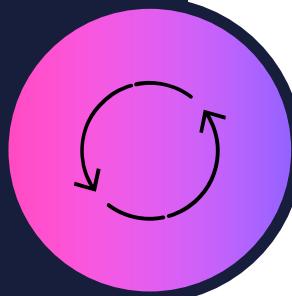


```
fetch("/api/save", {
  method: "POST",
  body: formData,
})
.then(response) => response.json()
.then(data) => {
  // Success!
  showSuccessMessage();
}
.catch(error) => {
  // Error! (network error, server down, etc.)
  showErrorMessage();
  console.error(error);
});
```


Altijd error handling
implementeren!

```
// Toon loading indicator  
showLoading();  
  
fetch("/api/save", {  
  method: "POST",  
  body: formData,  
})  
.then((response) => response.json())  
.then((data) => {  
  hideLoading(); // Verberg loading  
  showSuccess();  
})  
.catch((error) => {  
  hideLoading(); // Verberg loading  
  showError();  
});
```


Loading states

Gebruiker laten weten dat er iets gebeurt

Oefening

Recepten pagina fetch versie! Volg
mini exercise 4

Servlets: van HTML naar JSON

Oude manier vs nieuwe manier

Oude manier (day 1-2)

```
// Java  
  
response.setContentType("text/html");  
PrintWriter out = response.getWriter();  
out.println("<html><body>");  
out.println("<h1>Hello</h1>");  
out.println("</body></html>");
```

Nieuwe manier (day 3)

```
// Java  
  
response.setContentType("application/json");  
PrintWriter out = response.getWriter();  
out.println("{\"message\": \"Hello\"}");
```

Content-type belangrijk!

Browser moet weten wat het krijgt

Zonder content-type

```
// Java  
response.getWriter().write("{\"success\": true}");
```


Met content-type

```
// Java  
response.setContentType("application/json");  
response.getWriter().write("{\"success\": true}");
```

Content-type belangrijk!

Browser moet weten wat het krijgt

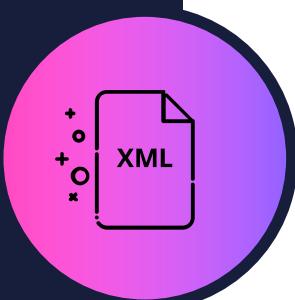

Met content-type

```
// Java  
response.setContentType("application/json");  
response.getWriter().write("{\"success\": true}");
```

Aha, dit is JSON!

Gson Library

```
<dependency>
    <groupId>com.google.code.gson</groupId>
    <artifactId>gson</artifactId>
    <version>2.10.1</version>
</dependency>
```

JSON genereren zonder fouten
Voorbeeld Maven dependency

Waarom Gson?

Geen syntax fouten

Automatisch escapen

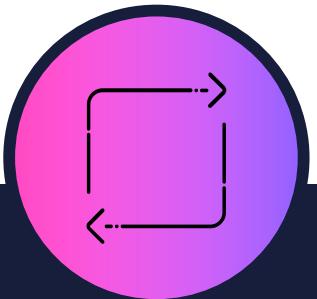

Type-safe

Java object to JSON

Gson gebruik: Java object naar JSON

// Java

```
import com.google.gson.Gson;
```

```
Gson gson = new Gson();
```

```
// Map naar JSON
```

```
Map<String, Object> response = new HashMap<>();
```

```
response.put("success", true);
```

```
response.put("message", "Saved!");
```

```
response.put("nextStep", 2);
```

```
String json = gson.toJson(response);
```

```
// Result: {"success":true,"message":"Saved!","nextStep":2}
```

Complete Servlet voorbeeld: JSON API endpoint


```
@.WebServlet("/api/save-step1")
public class SaveStep1Servlet extends HttpServlet {
    private Gson gson = new Gson();

    protected void doPost(HttpServletRequest request,
                          HttpServletResponse response) {
        String name = request.getParameter("name");

        // Save to session
        request.getSession().setAttribute("name", name);
        // Return JSON
        Map<String, Object> json = new HashMap<>();
        json.put("success", true);

        response.setContentType("application/json");
        response.getWriter().write(gson.toJson(json));
    }
}
```

Demo

Servlet & SPA

Browser DevTools - Network Tab

Debug je AJAX requests!

- Open DevTools: **F12**
- Network tab laat zien:
 - Alle HTTP requests
 - Request headers & body
 - Response headers & body
 - Status codes
 - Timing informatie
- **Filter op:** XHR/Fetch (alleen AJAX requests)

Oefening 1 - Hello AJAX

Opdracht:

Maak een pagina met een knop. Bij klik:

- JS stuurt request naar servlet
- Servlet geeft random getal terug (JSON)
- Toon getal op pagina zonder refresh

Leerdoelen:

- Eerste fetch request
- JSON response ontvangen
- DOM updaten

(30 minuten)

Multi-step form pattern

Steps wisselen zonder page refresh

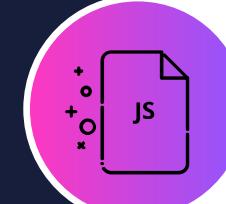


```
<div id="step1" class="step active">...</div>
<div id="step2" class="step">...</div>
<div id="step3" class="step">...</div>
```



```
.step {
  display: none;
}
.step.active {
  display: block;
}
```

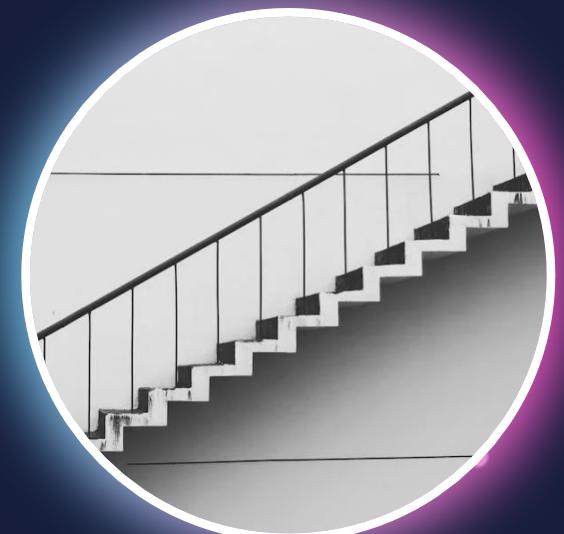
```
function showStep(number) {
  document.querySelectorAll(".step").forEach((step) => {
    step.classList.remove("active");
  });
  document.getElementById("step" + number).classList.add("active");
}
```


Wat gebeurt er precies?

1. **Browser**: HTML pagina laden (eenmalig)
2. **Gebruiker**: Form invullen
3. **Browser**: Submit button klikken
4. **JavaScript**: Grijp in met `event.preventDefault()`
5. **JavaScript**: Maak Form data ophalen en JSON object maken
6. **Servlet**: Data ontvangen via `request.getParameter()`
7. **Servlet**: Opslaan in session
8. **Servlet**: JSON response sturen
9. **JavaScript**: Response ontvangen en parsen
10. **JavaScript**: DOM updaten (volgende step tonen)

Geen enkele
page refresh!

User Experience vergelijking

Day 1 (Multi-page)

- ✗ Elke actie = page refresh
- ✗ Screen flitst wit
- ✗ Langzaam (50kb per request)
- ✗ Data kwijt bij back button
- ✗ Geen loading states mogelijk

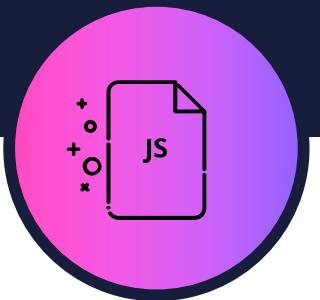
Day 3 (Single-page)

- ✓ Geen page refreshes
- ✓ Smooth transitions
- ✓ Snel (100 bytes per request)
- ✓ State behouden
- ✓ Loading indicators

```
setupStep1();  
setupStep2();  
setupStep3();  
// ... setupStep10();
```

Code organisatie

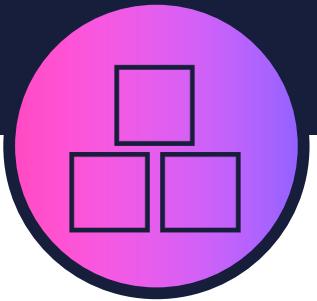
Probleem: 10 steps = 10x dezelfde code?

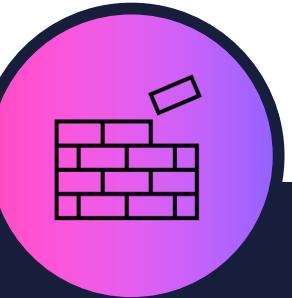
Component = HTML + Behavior + State

Code organisatie

Oplossing: Componenten!

Component voorbeeld: herbruikbare bouwstenen


```
// Java  
public abstract class Component {  
    protected String id;  
  
    // Render als HTML (initial load)  
    public abstract String renderHtml();  
  
    // Render als JSON (AJAX updates)  
    public abstract String renderJson();  
  
    // Handle events  
    public abstract void handleEvent(String event);  
}
```

Dit is wat Wicket doet!

Wicket's aanpak

Component-based framework

Wicket principe:

1. Component tree in session
2. Component re-render server-side
3. Stuur alleen gewijzigde HTML via AJAX
4. JavaScript update DOM

Jullie bouwen een “Wicket-light”!

Security & best practices

Altijd valideren op server!

- Client-side = UX (gebruiksvriendelijkheid)
- Server-side = Security (veiligheid)
- JavaScript kan uitgeschakeld worden!

HTTPS in productie

- Secure cookies
- Geen gevoelige data in URLs

Error handling

- Geen stack traces naar client
- Log errors server-side

CSRF protection

Cross-Site Request Forgery

Probleem:

- Externe site kan requests doen naar jouw server

Oplossing: CSRF tokens

- Token in form
- Server valideert token
- Token is uniek per sessie

Debugging tips

Browser console

- F12 → Console tab
- Zie JavaScript errors
- Zie `console.log()` output

Network tab

- Zie alle requests
- Check response bodies
- Check status codes

JSONLint

- Valideer je JSON
- Vind syntax fouten

Veelgemaakte fouten

Let hierop!

- ✗ Vergeten `event.preventDefault()`
- ✗ Verkeerde Content-Type
- ✗ Niet `.json()` aanroepen op response
- ✗ Geen error handling
- ✗ CORS issues (gebruik `http://localhost`)
- ✗ Browser cache (Ctrl+F5!)

Next up:

Kaasus time!

Hoe verhoudt zich dit tot...

Wicket

- Components in session
- Server-side rendering
- AJAX updates

React/Vue

- Components in browser
- Client-side rendering
- Virtual DOM

Jullie framework

Mix van beide!

Next up:

Session 4: PRG, validation & error handling

Questions or suggestions?

Maaike.vanputten@brightboost.nl

See you next time! 💕